

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

**William
Herschel
(1738-1822)
ve
Caroline
Herschel
(1750-1848)**

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözlü

1757 yılında Almany'a'da, Herschel ailesinin evindeyiz. William ve Caroline Herschel kardeşler yaptıkları bir besteyi, müzisyen olan babalarına çalıyor.

Aa! Başlıkta
iki isim var Peynirciğim.
Fark ettin mi?

Çok güzel çocuklar, çok güzel!
Birbirinizle ne kadar uyumlu
çalışıyorsunuz böyle.

Evet Simitçiğim.
Demek ki bir değil, iki biliminsanın
öyküsünü okuyacağız bu kez.
Hem de kardeşlermiş.

Şarkı bittikten sonra iki kardeş bahçede dolaşmaya çıkar. William'ın, küçük kardeşi Caroline'e söyleyeceği bir şey vardır.

Carolineciğim. Ben İngiltere'de bir müzik
öğretmenliği işi buldum. Haftaya oraya
taşınacağım. Gideceğim yer buradan
çok uzakta. Bu, ne yazık ki birbirimizi
bir süre göremeyeceğimiz
anlamına geliyor.

Hımm!
Anladım.
O zaman şu
yıldız bizim yıldızımız
olsun Abi. Ben burada,
sen İngiltere'de o yıldızı her
gördüğümüzde birbirimizi anarız.

Şuradaki parlak yıldız
da bizim yıldızımız olsun
mu Peynir?

Ha ha!
Olsun Simitçiğim.

Abisi gittikten sonra bir süre yalnızlık çeken Caroline, can sıkıntısını gidermek için müzik dışında bir uğraş daha bulur.

Yedi kere sekiz, 56...
Sekiz kere sekiz, 64...
Dokuz kere sekiz...

Tuhaf.
Can sıkıntısını
gidermek için matematikle
mi ilgilenmeye başlamış
yani?

Öyle, ama bana
tuhaf gelmedi çünkü müziğe ve
matematiğe yakınlık arasında bir
ilişki olduğuna dair bir şey
okumuştum bir yerde.

İngiltere'de hayatını müzikle kazanmakta olan William Herschel de gecelerini bir başka uğraşla değerlendirmeye başlar.

Boş zamanlarımda
gökyüzü gözlemi yapmak
çok hoşuma gidiyor ama bu küçük teleskop
bu iş için yetersiz kalıyor. Daha iyisini
yapabilir miyim acaba?

Matematik,
yıldızlar, teleskop...
Öykümüz gökbilimle ilgili bir
yere doğru gidiyor sanki
Peynirciğim.

Bana da öyle geliyor
Simitçiğim.

William Herschel'in gökbilime olan ilgisi zamanla hobi olmaktan çıkıp bir tutkuya dönüşür. Uzun uğraşlar sonunda kendine daha güçlü bir teleskop yapmayı başarır ve zamanının büyük bölümünü gökcisimlerini gözlemleyerek geçirmeye başlar. Yıllar geçip de çalışmalarını ilerlettikçe ona destek olabilecek birine gereksinim duyar. İyi anlaşmaları ve matematiğe olan ilgisi nedeniyle kardeşi Caroline'in bu iş için biçilmiş kaftan olduğunu düşünür. Abisinden kendisini İngiltere'ye davet eden bir mektup aldığı anda Caroline göklere uçar.

1772, İngiltere. İki kardeş yıllar sonra yeniden bir araya gelir.

Abi! Abiciğim!

Kardeşim! Hoş geldin. Bir an önce eve gidelim. Yaptığım çalışmalarla ilgili sana anlatmak, göstermek istediğim o kadar çok şey var ki!

Yaşasın! Gökyüzünü birlikte keşfedecekler artık.

Evet Simitçiğim. Zaten ne demişler? Birlikten kuvvet doğar.

William Herschel kardeşine yaptığı çalışmalar, izlediği yöntemler ve kullandığı araçlar hakkında bilgi verir. Kısa süre sonra William ve Caroline gökyüzü gözlemlerini belirli bir düzen içinde birlikte yürütmeye başlar.

William teleskopla bakıyor, onu anladım da, Caroline ne yapıyor Peynir?

Sanırım yaptıkları gözlemlerin kayıtlarını tutuyor Simitçiğim.

Bilimsel yöntemler izleyerek ilerlettikleri çalışmalarının meyvelerini zaman içinde toplamaya başlarlar. William Herschel önce Güneş Sistemi'ndeki bazı gezegenlerin o güne dek bilinmeyen uydularından birkaçını keşfeder...

Hımm! Dünyamızın uydusu Ay gibi başka gezegenlerin de uyduları var, değil mi Peynir?

Evet Simitçiğim. Hatta bazılarının birden fazla uydusu var.

Ama onu üne kavuşturan, o güne dek altı gezegen içerdiği düşünülen Güneş Sistemimizde yedinci bir gezegenin, yani Uranüs'ün bulunduğunu ortaya koyması olur.

Oh! Milyarlarca yıl sonra da olsa birilerinin varlığını fark etmesi ne güzel!

Darısı Neptün'ün başına!

Ha ha ha! Çok komiksin Simit.

Uranüs'ü keşfetmesinden sonra çalışmaları İngiltere Kralı tarafından desteklenmeye başlanan William Herschel, daha iyi olanaklara kavuşur. Evlerinin bahçesinde dönemin en büyük teleskobunu inşa eder. Bu teleskopla sabırla gözlemler yapan Caroline Herschel de o güne dek varlığı bilinmeyen kuyrukluysıldızları ve başka pek çok gök cismini keşfeder.

Vay vay vay! Gerçekten de büyük bir teleskopmuş!

Evet. Bununla kim bilir daha neler neler keşfederler.

William Herschel ömrü boyunca gökyüzü gözlemlerini sürdürdü. Sadece Güneş Sistemi'yle değil, Samanyolu'nun dışındaki gökadalara ilgili gözlemler de yaptı, sayısız bilimsel bulgu elde etti. Caroline Herschel ise yaptığı gök cisimleri keşiflerinin yanı sıra hem abisine hem de kendine ait çalışma kayıtlarını derledi ve bunları gökbilimcilerin yararlanabileceği bir kitap haline getirdi. Keşifleriyle birlikte bu eser, onun bilim dünyasında ilk kadın gökbilimci olarak tanınmasını sağladı.

O zaman hep birlikte ne diyoruz?

Çok teşekkürler Herschel Kardeşler!